

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 9 декември 2022 г.
(OR. en)

15133/22

SOC 645
EMPL 447
GENDER 192
ECOFIN 1218

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	14588/22
Относно:	Заклучения на Съвета относно равенството между половете във време на икономически сътресения: фокус върху младото поколение

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета по посочения по-горе въпрос, одобрени от Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси на заседанието му от 8 декември 2022 г.

**Равенството между половете във време на икономически сътресения: фокус върху
младото поколение**

Заключения на Съвета

КАТО ОТЧИТА, ЧЕ

1. Европа е изправена пред бурни времена. От 2019 г. насам, когато Съветът одобри заключения на тема „Икономики с равенство между половете в ЕС: бъдещо развитие“, възникнаха или се изостриха големи социално-икономически предизвикателства вследствие на пандемията от COVID-19 и агресивната война на Русия срещу Украйна, съпътствани от висока инфлация, пораждаща повишени разходи за живот, криза, свързана с жилищното настаняване, и тежки суши, горски пожари и наводнения, причинени от изменението на климата. Всеки от тези проблеми ще продължи да оказва значително отрицателно въздействие върху живота на хората в Европа, особено на младежите и на бъдещите поколения. Всички тези предизвикателства имат ясно измерение, свързано с равенството между половете.
2. Равенството между половете и правата на човека заемат централно място сред европейските ценности. Равенството между жените и мъжете е основен принцип на Европейския съюз, залегнал в Договорите и признат в Хартата на основните права, който държавите членки следва да продължат да зачитат в усилията си за предотвратяване, преодоляване и наблюдаване на неравенствата между половете, включително по отношение на разпределението на рисковете и ползите, произтичащи от мащабните социални и икономически промени.

3. 2022 г. е Европейска година на младежта и в този контекст през октомври 2022 г. беше организирана конференцията „Европа на бъдещето: равенството между половете и икономиката“ като пространство, в което гражданите, и по-специално младите хора, да могат дебатира за бъдещето на Европа и да запазват с идеи бъдещите политики на ЕС. Действията, гарантиращи, че гласът на младите хора се чува, и подкрепата за равнопоставеното им участие в политическите и свързаните с политиките процеси, в съответствие с всички имащи отношение цели на стратегията на ЕС за младежта за периода 2019 —2027 г. и при надлежно отчитане на съответните европейски цели за младежта, имат решаващо значение за лансирането на Съюза на равенство и за премахването на неравнопоставеността между половете, изострена от настоящия развой на социално-икономическата ситуация.

КАТО ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ

4. Проучването на Европейския институт за равенство между половете (EIGE) на тема „Равенство между половете и социално-икономическо въздействие на пандемията от COVID-19“, публикувано на 26 май 2021 г.
5. Обзора на политиката от EIGE, озаглавен „Младите жени и мъже след пандемията от COVID-19“ и публикуван на 4 октомври 2022 г.
6. Становището на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) относно равенството между половете, прието на 13 юли 2022 г.
7. Резолюцията на Европейския парламент от 7 април 2022 г. относно закрилата от страна на ЕС на децата и младите хора, бягащи от войната в Украйна.
8. Резолюцията на Европейския парламент от 17 февруари 2022 г. „Овластяване на европейската младеж: заетост след пандемията и социално възстановяване“.

9. Резолюцията на Европейския парламент от 21 януари 2021 г. относно достъпа за всеки до достойни жилища на разумни цени.
10. Резултатите от проведената в Прага на 3 – 4 октомври 2022 г. конференция на високо равнище „Европа на бъдещето: равенството между половете и икономиката“, по време на която беше изтъкната необходимостта от запазване и утвърждаване на равенството между половете в контекста на новите реалности, като агресивната война на Русия срещу Украйна, жилищната криза и енергийната бедност, както и необходимостта от справяне с предизвикателствата пред днешните млади хора с оглед на постигането на Съюз на равенство в утрешния ден.
11. Резултатите от проведената на 24 октомври 2022 г. в Прага конференция на високо равнище на тема „Борба с енергийната бедност: подход на ЕС и обмен на добри практики“, по време на която беше изтъкнато колко е важно да се търси решение на уязвимото положение на жените – предимно самотни майки и възрастни жени – във връзка с енергийната бедност.

КАТО ИМА ПРЕДВИД, ЧЕ

12. Въпреки че икономическото възстановяване от пандемията започна, то все още е непълно. Ограниченията, въведени с цел овладяване на пандемията през пролетта на 2020 г. и след това, доведоха до спад на икономическата активност. Пътят към възстановяването, очертан през лятото на същата година, беше възпрепятстван от множество фактори, включително покачването на цените на редица стоки, смущенията в световните вериги на доставки, инфлационния натиск и новите вълни на COVID-19, които доведоха до повторното въвеждане на ограничения в много държави.

13. Пандемията предизвика дебат по въпроса как да се гарантира възстановяване, съобразено с равенството между половете. В този контекст Механизмът за възстановяване и устойчивост предостави безпрецедентна възможност за насочване на извънредни ресурси за мерки, допринасящи за равенството между половете. Тази възможност обаче невинаги беше използвана в достатъчна степен, тъй като често измерението, свързано с равенството между половете, не намира достатъчно отражение в националните планове за възстановяване и устойчивост, а и са предприети много малко мерки, които да откликват на специфичните потребности на жените. Задачата да се гарантира възстановяване, съобразено с равенството между половете, сега става още по-неотложна поради възникналите допълнителни социално-икономически предизвикателства.
14. Младите жени и мъже бяха особено уязвими по отношение на икономическите последици от кризата с COVID-19. Тъй като младите хора често работят на временен договор, на непълен работен ден или в сектори с интензивни човешки контакти, вероятността от съкращения или намаляване на работното време при тях е по-голяма. Освен това младите хора често участват в неплатени стажове. Докато в много държави членки при младите мъже вече има стабилна тенденция за завръщане на пазара на труда, младите жени са изправени пред по-продължителна безработица¹. Настоящите предизвикателства оказват допълнителен натиск върху младите жени и мъже и още повече увеличават риска днешното младо поколение да се окаже по-бедно от предишното.

¹ EIGE (2022) Младите жени и мъже след пандемията от COVID-19. Обзор на политиката.

15. Въпреки свръхредствеността си в сектори, които бяха по-слабо засегнати от загубата на работни места по време на пандемията, например образованието и здравеопазването, жените като цяло отбелязаха по-голямо намаление на общия брой действително отработени часове в сравнение с мъжете². Освен това, в сравнение със ситуацията по-рано, по време на пандемията жените, които съобщават за равно поделение на отговорностите за полагане на грижи с партньорите си, са по-малко, а тези, които съобщават, че се налага да поемат по-голямата част от неплатения труд по полагане на грижи — повече. Така пандемията изостри съществуващата неравнопоставеност между половете, затвърждавайки традиционните им роли в частната сфера, като младите жени поемат не само по-голямата част от грижите за децата и домакинската работа, но и задачите, свързани с обучението в домашни условия. Отделянето на повече време за полагане на грижи за сметка на възможностите за платен труд и свободно време оказва значително отрицателно въздействие върху равновесието между професионалния и личния живот на жените, психичното им здраве и общото им благосъстояние и тяхната икономическа независимост. Това важи с особена сила за жените с малки деца.

² EIGE (2022) Младите жени и мъже след пандемията от COVID-19. Обзор на политиката.

16. Пандемията от COVID-19 накара много европейци да адаптират работните си навици и да приемат онлайн света, като се приспособяват към практиките за работа от разстояние. Наблюдава се и засилено използване на гъвкави форми на труд, като например нестандартно работно време. Много хора трябваше да съчетават работата от къщи с полагането на грижи за членовете на семейството си. Жените бяха натоварени с допълнителната тежест да адаптират своите модели на работа и същевременно да играят ролята на лица, допълващи полагането на грижи, което изостри съществуващата неравнопоставеност. Майките съобщават, че по време на работа в периода на ограничителните мерки са били прекъсвани 50% по-често от бащите³. При бедните и икономически маргинализираните семейства пандемията оказва отрицателно въздействие както върху възможностите за заетост, така и върху достъпа на децата до образование. Продължаването и по-нататъшното навлизане на хибридните форми на труд и работата от разстояние в Европа след пандемията ще зависи от широк кръг фактори, включително въздействието върху производителността, организацията на труда и условията на труд. Ако обаче се стъпи върху презумпцията, че работата от разстояние е практика, която няма да изчезне, произтичащите от нея нови предизвикателства по отношение на равенството между половете трябва спешно да бъдат преодолени и да се гарантира правото на работниците да се откъсват от работната среда и да не участват в свързана с работата електронна комуникация в извънработно време. Работата от разстояние не следва да се превръща в алтернатива на работата в офис само за жените, затвърждавайки по този начин стереотипите и дискриминационните практики. От друга страна, ако се използва правилно, работата от разстояние може да улесни равното разпределяне на платения труд и на неплатения труд за полагане на грижи между мъжете и жените. Освен това равният достъп до свързаност и цифрови технологии може да способства за преодоляване на неравнопоставеността по отношение на цифровите умения. Важно е да се обменят и добри практики в областта на утвърждаването на равенството между половете в контекста на работата от разстояние.

³ EIGE (2021 г.) „Gender Equality and Socio-Economic impact of COVID-19“ („Равенство между половете и социално-икономическо въздействие на COVID-19“).

17. При работа вкъщи жените може да бъдат изложени в по-голяма степен на домашно насилие и други форми на насилие на работното място, включително онлайн насилие и тормоз, основани на пола. Този повишен риск от насилие, свързан с работата от разстояние, също трябва да бъде предотвратен.
18. Агресивната война на Русия срещу Украйна предизвика ескалираща хуманитарна криза в Европа – над 7,4 милиона души са избягали от Украйна⁴, а други 7 милиона души са вътрешно разселени в страната⁵. 90% от хората, бягащи от кризата, са жени и деца⁶.
19. Дори след предоставянето на временна закрила в ЕС много от напусналите Украйна, особено украинските жени и момичета, продължават да се сблъскват с най-различни пречки, включително липса на жилищно настаняване, ограничен достъп до обучение и езикови курсове, трудности при навлизането на пазара на труда, липса на образование и грижи в ранна детска възраст (ОГРДВ) и недостатъчен достъп до здравеопазване. Освен това младите жени и момичета са особено уязвими на сексуално и основано на пола насилие и трафик на хора. Необходимо е да се възстанови стабилността в живота на хората, напуснали Украйна, включително чрез осигуряване на справедлива заетост за възрастните и качествени грижи и образование за младите хора и децата, включително ОГРДВ, както и достъп до култура, и чрез осигуряване на закрила срещу експлоатация, трафик и насилие. Тази закрила е особено важна за украинските жени и деца в различни форми на временно настаняване, където тяхната уязвимост може да бъде експлоатирана.

⁴ Портал за оперативни данни на ООН (2022 г.)/положението с бежанците в Украйна

⁵ ООН (2022 г.), ВКБООН/Украйна: Вътрешно разселени лица

⁶ ООН (2022), ВКБООН/Извънредната ситуация в Украйна

20. Агресивната война на Русия срещу Украйна хвърли мрачна сянка върху икономическите перспективи, възпрепятствайки започналото крехко възстановяване. Рязкото покачване на цените на стоките, което увеличава инфлационния натиск и ограничава приходите и разполагаемите доходи, оказва голям натиск върху живота на хората навсякъде в Европейски съюз. Освен това, пристигането на милиони разселени лица от Украйна, повечето жени и деца, представлява допълнително предизвикателство за европейските икономики, които вече са възпрепятствани от неотдавнашните събития.
21. Настоящото икономическо положение в Европа засяга по различен начин мъжете и жените поради вече съществуващите структурни неравенства между половете. Вероятността да прекарват повече от четири часа дневно за полагане на грижи за деца при младите жени е два пъти по-голяма, отколкото при младите мъже⁷. Неравнопоставеността в областта на неплатения труд по полагане на грижи се подсилва не само от стереотипите, свързани с пола, и понякога неадекватните политики за образованието и грижите в ранна детска възраст (ОГРДВ) и за отпуските, но и от факта, че средно жените печелят по-малко от мъжете, което подтиква към запазване на семейния модел, при който мъжът е основният източник на доходи, а жената е заета с домакинството. В резултат на факта, че изпълняват по-голям дял от задълженията за полагане на грижи, много млади жени или остават извън пазара на труда след завършване на образованието си, или прекъсват кариерата си на ранен етап. Освен това вероятността да работят на непълно работно време или на временен договор при жените е по-голяма, отколкото при мъжете. Фактът, че жените поемат несъразмерен дял от неплатения труд по полагане на грижи, е основна причина за неравнопоставеността между половете по отношение на заплащането и пенсиите, както и за по-високия риск от бедност или социално изключване при жените.

⁷ EIGE (2022) Младите жени и мъже след пандемията от COVID-19. Обзор на политиката.

22. Европа е изправена пред жилищна криза. Още преди пандемията от COVID-19 се наблюдаваше значително покачване на разходите, свързани с жилищно настаняване. През периода от 2010 г. до първото тримесечие на 2022 г. в ЕС наемите се увеличиха със 17%, а цените на жилищата с 45%⁸. По-високите жилищни разходи, особено на малките жилищни единици, оказаха особено отрицателно въздействие върху младото поколение. Поради липсата на спестявания и ниските доходи младите хора не са в състояние да инвестират в собствени имоти, които биха им осигурили стабилност за бъдещето във финансово, физическо и емоционално отношение. Много млади хора са привлечени на пазара на труда в големите градове и поради това зависят в голяма степен от достъпа до пазара на жилища под наем и от мобилността. Поради увеличаването на жилищните разходи много млади хора продължават да живеят със семействата си⁹ или са принудени да споделят апартаменти по-дълго, отколкото биха желали, като често живеят в условия на пренаселеност. Младите жени, особено семействата с един родител и жените с чуждестранен произход, включително разселените жени от Украйна, може да се окажат в особено уязвимо положение отчасти и защото може да се сблъскат със специфични форми на дискриминация и злоупотреби в контекста на достъпа до жилищно настаняване.

⁸ Евростат (2021) „Един от всеки петима души в ЕС изложен на риск от бедност или социално изключване“

⁹ През 2019 г. семейният дом беше основният вариант за жилищно настаняване за 80% от младите хора на възраст между 18 и 24 години.

23. Високата инфлация, пандемията от COVID-19 и агресивната война на Русия срещу Украйна допринесоха за увеличаване на разходите за живот, включително цената на стоките и услугите, енергията и жилищното настаняване. Зависимостта на Европа от руския природен газ и намалените му доставки доведоха до значително повишаване на цената на енергията, което увеличи изоставането на лицата в уязвимо положение. Още през 2020 г. 8% от населението на ЕС не бяха в състояние да поддържат дома си достатъчно топъл¹⁰. Енергийната бедност се поражда от комбинация от ниски доходи, високи цени на енергията и ниска енергийна ефективност, особено на сградите, и засяга в по-голяма степен жените, отколкото мъжете. Поради неравнопоставеността в доходите жените имат по-малък разполагаем доход за покриване на високите разходи за енергия и много от тях живеят в жилища с лоша изолация и ниска енергийна ефективност. Цената на енергията е особено предизвикателство за жените в пенсионна възраст, които живеят в едночленни домакинства. Освен това жените имат различни модели на потребление на енергия в сравнение с мъжете¹¹. Възрастните и безработните жени обикновено прекарват повече време у дома, което също оказва въздействие върху тяхното потребление на енергия. И накрая, жените са по-предпазливи към прекомерно потребление и по-склонни да променят моделите си на потребление при криза. Въпреки това те остават недостатъчно представени в енергийния сектор и свързаните с енергетиката образование и научни изследвания, което им пречи да участват във вземането на решения в тази област.

¹⁰ Европейска комисия (2022 г.) „Енергийна бедност в ЕС“

¹¹ Европейски парламент (2019 г.) Жените, равенството между половете и енергийният преход в ЕС: Проучване, поръчано от комисията по правата на жените и равенството между половете (FEMM)

Европейски парламент (2017 г.) „Аспектите, свързани с пола, на достъпа до енергия в ЕС: Проучване за комисията по правата на жените и равенството между половете (FEMM)

24. Въпреки че бедността или социалното изключване е широко разпространено явление¹², то е силно феминизирано, а жените са по-засегнати от мъжете. Нещо повече, въпреки че значителна част от семействата с един родител са изложени на риск от бедност или социално изключване, жените съставляват почти 85% от всички семейства с един родител в ЕС¹³. В целия ЕС младите жени и мъже са особено уязвими по отношение на икономическите последици от пандемията от COVID-19, като младите жени са изложени на по-голям риск от бедност или социално изключване и от материални лишения в сравнение с младите мъже¹⁴. Освен това при навлизането и участието си в пазара на труда младите жени са изправени пред свързани с пола пречки и стереотипи, което е не само непосредствен проблем, но има и дългосрочни последици, като увеличава разликите в заплащането и пенсиите на жените и мъжете и ограничава възможностите на жените през целия им живот.
25. С оглед на ескалиращите последици от изменението на климата, агресивната война на Русия срещу Украйна и зависимостта на Европа от руския газ и намалените му доставки, задачата за осъществяване на екологичния преход стана по-неотложна от всякога. Без подходящи съпътстващи политики обаче екологичният преход може да доведе до изоставане на определени групи, включително на младите жени и мъже. Политиките и правната рамка за справедлив екологичен преход следва да отговарят на нуждите на младото поколение и да бъдат съобразени с равенството между половете. Младите хора следва също така да бъдат пълноценно и ефективно включвани в разработването на политики в ЕС и извън него, още повече че изменението на климата и нарастващите разходи за енергия са глобален проблем и упражняват особено отрицателно въздействие върху младите жени, както и върху бъдещите поколения. Младите жени и мъже трябва да придобият уменията и компетентностите, които ще им позволят да изиграят своята роля и да се възползват от възможностите, предлагани от екологичния и цифровия преход.

¹² През 2021 г. един от всеки петима души в ЕС е бил изложен на риск от бедност или социално изключване. За повече информация вж. Евростат (2022 г.) Условия на живот в Европа – бедност и социално изключване.

¹³ Доклад на EIGE (2016 г.) „Бедност, пол и самотни родители в ЕС“

¹⁴ EIGE (2022) Младите жени и мъже след пандемията от COVID-19. Обзор на политиката.

Евростат (2022 г.) „Равнище на материални и социални лишения по възраст и пол“

26. Важно е да се гарантира, че преходът на Съюза към неутрална по отношение на климата и екологично устойчива икономика до 2050 г. е справедлив и никой не е изоставен. Гражданското общество, и по-специално младите хора, призоваха за по-амбициозни действия за борба с изменението на климата и за отчитане на по-голямата уязвимост на младото поколение и жените по отношение на отрицателните последици от изменението на климата. Поради това в този контекст е важно да се зачита и насърчава равенството между половете, овластяването на всички жени и момичета и равнопоставеността между поколенията. Инвестициите в екологични, цифрови и свързани с полагането на грижи икономики имат потенциала да създадат допълнителни работни места за младите хора. Същевременно, поради вече съществуващите стереотипи и неравенства, свързани с половете, жените и мъжете не се възползват в еднаква степен. Ползите от целенасочените инвестиции в цифровизацията и зелената икономика биха могли да бъдат по-големи за младите мъже, отколкото за младите жени, освен ако не се предприемат решителни действия, за да се гарантира, че жените участват пълноценно в инициативите за справедлив преход¹⁵. Освен това условията на труд в сектора на грижите често са несигурни и трябва да бъдат подобрили.

¹⁵ Международна организация на труда (2022 г.) Глобални тенденции в заетостта за младежта през 2022 г.: Европа и Централна Азия

27. Фактът, че действията в отговор на пандемията от COVID-19 ускориха цифровия преход, представлява както възможност, така и предизвикателство за равенството между половете. Бъдещето на труда ще доведе до нарастване на търсенето на специалисти в областта на технологиите, като компютърни инженери и специалисти по ИКТ¹⁶. Въпреки това в образованието и професиите в областта на ИКТ продължава да се наблюдава ясна полова сегрегация, която следва да бъде преодоляна. Това цифрово разделение може да се задълбочи допълнително от предубеждения по отношение на пола, които някои инструменти и процеси в областта на изкуствения интелект често не вземат под внимание. Като се има предвид, че възстановяването след пандемията трябва да върви ръка за ръка с екологичния и цифровия преход, се очаква компетентностите в областта на НТИМ¹⁷ да играят все по-съществена роля в икономиката на бъдещето. Насърчаването на интереса на момичетата към дисциплините НТИМ, преодоляването на свързаните с пола стереотипи и премахването на „стъклени таван“ са решаващи за насърчаването на равнопоставеното включване на жените в трудовия пазар на бъдещето. Освен това са необходими целенасочени мерки, програми за развитие и професионално ориентиране без стереотипи, свързани с пола, за да се способства за привличането и задържането на момичетата и младите жени в свързани с НТИМ кариери и да се насърчават момчетата и мъжете да навлязат в сектора на грижите, в сектора на образованието и в сектора на здравеопазването и социалните дейности. За да се противодейства на свързаните с пола стереотипи и да се даде възможност за достъп до пазара на труда за жените, особено за младите жени, следва да се постави акцент и върху работата с мъжете по въпроси като ролята на мъжете като лица, полагащи грижи, и предотвратяването на насилието, основано на пола.
28. Жените и момичетата не са хомогенна група. Тяхната реалност се обуславя от много фактори, като раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, образование, социално-икономическо положение, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация, съвкупността от които определя възможностите и конкретните предизвикателства пред тях. Следователно интерсекционалността трябва да се взема под внимание, тъй като засяга по различен начин различните групи млади хора.

¹⁶ Информационни и комуникационни технологии.

¹⁷ Наука, технологии, инженерство и математика.

29. Настоящите заключения се основават на предишната работа и на политическите ангажименти, поети от Европейския парламент, Съвета, Комисията и заинтересовани страни в тази област, в това число документите, изброени в приложението.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, в рамките на съответните им компетентности, при отчитане на националните обстоятелства и зачитане на ролята и автономността на социалните партньори:

30. Да предприемат действия, които да гарантират, че равенството между половете и равните възможности за всички се разглеждат задълбочено и се насърчават при изпълнението на плановете за възстановяване и устойчивост.
31. Да предприемат управленски действия за изготвяне на национални мерки за управление на кризи, които да бъдат всеобхватни, приобщаващи, отчитащи аспектите на пола и с участието както на мъжете, така и на жените, в това число представители на организации за защита на правата на жените, младежки организации и уязвими групи.
32. Да насърчават интегрирането на принципа на равенство между половете и младежта при оказването на подкрепа, особено на жените и момичетата, разселени от Украйна и други части на света, и при предприемането на стъпки за възстановяване на стабилността в техния живот и за гарантиране на пълната им интеграция на пазара на труда и в обществото, по-специално чрез:
- а. защитата им от експлоатация, трафик, сексуално насилие и основано на пола насилие и тормоз, както и чрез подкрепа за жертвите на насилие;
 - б. осигуряването на справедлив достъп и справедливо третиране в областта на заетостта, професионалното образование и обучение и ученето за възрастни и достъп до образование и грижи в ранна детска възраст (ОГРДВ) и училищно образование за децата;
 - в. гъвкава реакция на увеличеното търсене на заведения за ОГРДВ; и
 - г. защита на международно признатите им човешки права.

33. Да използват пълноценно фондовете на ЕС, например фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Европейския социален фонд плюс, Европейския фонд за регионално развитие, „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, за насърчаване на интеграцията на мигрантите в съответствие с потребностите на национално и регионално равнище и да обърнат специално внимание на нуждите на жените и момичетата.
34. Да улесняват включването на жените в пазара на труда, по-специално чрез засилване на участието на мъжете в полагането на грижи и увеличаване на наличието, финансовата достъпност и качеството на услугите за ОГРДВ за деца и на услугите за полагане на грижи за възрастни хора и лица с увреждания, като подобряват съвместяването на грижите и работата и насърчават равното поделение на неплатения труд по полагане на грижи между жените и мъжете.
35. Да насърчават по-добро разбиране и осъзнаване на необходимостта от равно разпределение между жените и мъжете на неплатените грижи и домакинския труд като предпоставка за равенство между половете и да разработят и въведат рамка за насърчаване на равното поделение на платения труд и неплатения труд по полагане на грижи между жените и мъжете, включително мерки за съвместяване на професионалния, семейния и личния живот.
36. Да се борят както с хоризонталната, така и с вертикалната полова сегрегация на пазара на труда, също и в образованието и научните изследвания, особено в контекста на екологичния и цифровия преход.
37. Да продължат да прилагат ефективни мерки за справяне с хоризонталната сегрегация в образованието, обучението и професиите на всички равнища. По-специално, активно да насърчават равния достъп на жените и момичетата до ИКТ и да търсят решение на всички форми на разделение между половете в този контекст, включително чрез подобряване на цифровите умения на жените и момичетата и подкрепа за жените, които се стремят към кариера в сектора на ИКТ, с цел те да бъдат насърчавани да останат в този сектор.

38. Да насърчават мерки за борба и предотвратяване на повишения риск от насилие, основано на пола, включително насилие от страна на интимния партньор, и домашно насилие.
39. Да насърчават интегрирането на принципа на равенство между половете и младежта в разработването, изпълнението и оценката на мерки за справяне с икономическата криза – във всички сектори и въз основа на съществуващите данни. Да засилват сътрудничеството с гражданското общество, социалните партньори и организациите за защита на правата на жените, както и с младежките организации и академичните среди, при разработването, изпълнението и оценката на тези мерки.
40. Да оказват подкрепа, включително финансова, на организациите на гражданското общество, които насърчават равенството между половете, по-специално организациите за правата на жените, тъй като те бяха сериозно засегнати от световната икономическа криза, вследствие на която предоставяните от тях услуги се търсят все повече.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, в рамките на съответните им компетентности, при отчитане на националните обстоятелства на държавите членки и зачитане на ролята и автономността на социалните партньори:

41. Да насърчават солидарността между поколенията и да предприемат действия, гарантиращи, че прилагането на политиките за възстановяване след пандемията е съобразено както с възрастта, така и с равенството между половете. Да обърнат допълнително внимание на осигуряването на гаранции, че специфичните нужди на най-уязвимите групи се вземат изцяло предвид при изпълнението на тези политики.
42. Да гарантират, че хуманитарната помощ за Украйна е съобразена с равенството между половете и отговаря на потребностите на жените, мъжете, момичетата и момчетата в уязвимо положение, както и на различните групи, изложени на риск от маргинализация, включително етническите малцинства, като например ромската общност, ЛГБТИ, възрастните хора, хората с увреждания и религиозните малцинства.

43. Да насърчават образованието, обучението и заетостта на младите хора, особено на жените, в областта на иновативните екологични и цифрови технологии.
44. Да стимулират съдържателния диалог с младото поколение и да насърчават балансираното по отношение на половете и активно участие на младите хора в изготвянето на политиките и вземането на решения на европейско, национално, регионално и местно равнище и във всички съответни области на политиката на Съюза. Специално внимание следва да се обърне на засилването на равнопоставеното и съдържателно участие на момичетата и жените в изготвянето на политики и вземането на решения.
45. Да насърчават интегрирането на принципа на равенство между половете и младежта във всички научни изследвания, решения и политики, свързани с цифровия и екологичния преход.
46. Да събират данни, разбити по възраст и пол, по-специално данни за енергийната бедност, и да ги правят широко достояние, както и да насърчават интегрирането на принципа на равенство между половете във всички политики, свързани с енергийната бедност.

ПРИЗОВАВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

47. При оценката на изпълнението на Механизма за възстановяване и устойчивост да обърне специално внимание на начина, по който целите за равенство между половете и равни възможности за всички и интегрирането на тези цели са били взети предвид в националните планове за възстановяване и устойчивост и тяхното изпълнение.

Референтни документи

1. Междунституционални документи на ЕС

Европейски стълб на социалните права, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_bg.pdf

2. Законодателство на ЕС

Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход (*OB L 180, 19.7.2000 г., стр. 22—26*).

Директива 2000/78/ЕО от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (*OB L 303, 2.12.2000 г., стр. 16—22*)

Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (*OB L 212, 7.8.2001 г., стр. 12—23*).

Директива 2004/113/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 година относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги (*OB L 373, 21.12.2004 г., стр. 37—43*)

Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена) (*OB L 204, 26.7.2006 г., стр. 23—36*)

Директива (ЕС) 2019/1158 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета (*ОВ L 188, 12.7.2019 г., стр. 79—93*)

Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (*ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17—75*)

3. Съвет

Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: Стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г. (*ОВ C 456, 18.12.2018 г., стр. 1—22*)

Препоръка на Съвета от 30 октомври 2020 година относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“, и за замяна на Препоръката на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта (*ОВ C 372, 4.11.2020 г., стр. 1—9*)

Препоръка на Съвета от 10 март 2014 година относно рамка за качество на стажовете (*ОВ C 88, 27.3.2014 г., стр. 1—4*)

Препоръка на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата (*ОВ L 223, 22.6.2021 г., стр. 14—23*)

Препоръка на Съвета относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата (*ОВ C 243, 27.6.2022 г., стр. 35—51*)

Всички заключения на Съвета относно равенството между половете и други свързани теми, и по-специално посочените по-долу:

- Заключения на Съвета относно напредъка в посока към по-приобщаващи пазари на труда (7017/15)
- Заключения на Съвета относно повишаване на уменията на жените и мъжете на пазара на труда в ЕС (6889/17)
- Заключения на Съвета относно засилени мерки за намаляване на хоризонталната полова сегрегация в образованието и заетостта (15468/17)
- Заключения на Съвета относно премахването на разликата в заплащането на жените и мъжете: основни политики и мерки (10349/19)
- Заключения на Съвета относно икономиката на благосъстоянието (13432/19)
- Заключения на Съвета „Икономики с равенство между половете в ЕС: Бъдещо развитие: преглед на резултатите от 25 години изпълнение на Пекинската платформа за действие“ (14938/19)
- Заключения на Съвета относно преодоляването на разликата в заплащането на жените и мъжете: оценка на стойността и разпределение на платения труд и на неплатения труд по полагане на грижи (13584/20)
- Заключения на Съвета относно работата от разстояние (9747/21)
- Заключения на Съвета относно социално-икономическото въздействие на COVID-19 върху равенството между половете (8884/21)
- Заключения на Съвета относно въздействието на изкуствения интелект върху равенството между половете на пазара на труда (14750/21)

4. Европейски съвет

Декларация от Порто, подписана от държавните и правителствените ръководители на 8 май 2021 г.

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

5. Тройка председателства

Декларация на тройката председателства относно равенството между половете, подписана от Франция, Чешката република и Швеция (януари 2022 г.)

6. Европейска комисия

Стратегия на ЕС за борба с трафика на хора (8090/21)

Европейската стратегия за полагане на грижи (COM (2022) 440 final)

Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета: Доклад за преглед на изпълнението на Механизма за възстановяване и устойчивост (COM (2022) 383 final)

План за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г. (COM (2020) 758 final)

Доклад за 2022 г. относно равенството между половете в ЕС (7006/1/22 REV 1)

Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020—2025 г.) (6678/20) (Референтен номер на Комисията: COM(2020) 152 final)

Планът за действие по Европейския стълб на социалните права (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

„Енергийната бедност в ЕС“

https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumer-rights/energy-poverty_en

Жените в ерата на цифровите технологии, 2018 г.

Жените в ерата на цифровите технологии — Служба за публикации на ЕС (europa.eu)

7. Европейски парламент

Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2022 г. относно закрилата от страна на ЕС на децата и младите хора, бягащи от войната в Украйна (2022/2618(RSP))

Резолюция на Европейския парламент от 17 февруари 2022 г. относно овластяването на европейската младеж: заетост след пандемията и социално възстановяване (2021/2952(RSP))

Резолюция на Европейския парламент от 21 януари 2021 г. относно достъпа за всеки до достойни жилища на разумни цени (2019/2187(INI))

Аспектите, свързани с пола, на достъпа до енергия в ЕС: Проучване за комисията FEMM

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU\(2017\)596816_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU(2017)596816_EN.pdf)

Жените, равенството между половете и енергийният преход в ЕС: Проучване, поръчано от комисията по правата на жените и равенството между половете (FEMM)

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU\(2019\)608867_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU(2019)608867_EN.pdf)

8. Европейски институт за равенство между половете (EIGE)

Gender Equality and Socio-Economic impact of COVID-19 („Равенство между половете и социално-икономическо въздействие на COVID-19“), 26 май 2021 г.

<https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>

„Половете и енергетиката“

<https://eige.europa.eu/publications/gender-and-energy>

Младите жени и мъже след пандемията от COVID-19. Обзор на политиката.
(4 октомври 2022 г.)

<https://eige.europa.eu/publications/young-women-and-men-aftermath-covid-19-pandemic>

„Бедност, пол и самотни родители в ЕС“

<https://eige.europa.eu/publications/poverty-gender-and-lone-parents-eu>

9. Европейски икономически и социален комитет

Становище на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) относно равенството между половете (SOC/731-EESC-2022)

„Дистанционната работа и равенството между половете — условия за това дистанционната работа да не задълбочава неравномерното разпределение на неплатените грижи и домакински труд между жените и мъжете и да бъде двигател за насърчаване на равенството между половете“ (SOC/662-EESC-2020.)

Хибридна конференция на тема „Достойни жилища на достъпни цени в ЕС“, 6 януари 2022 г.

https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/en_conclusions_affordable_and_decent_housing_in_the_eu.pdf

10. Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound)

Eurofound (2021), „Въздействието на COVID-19 върху младите хора в ЕС“, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург.

11. Евростат

„Един от всеки петима души в ЕС изложен на риск от бедност или социално изключване“

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>

„Равнище на материални и социални лишения по възраст и пол“

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdsc07&lang=en

„От 2010 г. насаемите са скочили със 17%, а цените на жилищата с 45%“

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220708-1>

„Условия на живот в Европа — бедност и социално изключване“

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion#Key_findings

12. Световна банка

„Global Growth to Slow through, Adding to Risk of „Hard Landing „in Developing Economies“ (Глобалният растеж ще се забави през 2023 г., увеличавайки риска от „твърдо кацане“ в развиващите се икономики“) (съобщение за медиите № 2022/038/EFI)

13. Организация на обединените нации

Оперативен портал за данни/Ситуация с украинските бежанци

<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

ВКБООН/Украйна: Вътрешно разселени лица

<https://www.unhcr.org/ua/en/internally-displaced-persons>

ВКБООН/Извънредното положение в Украйна

<https://www.unrefugees.org/emergencies/ukraine/>

14. Международна организация на труда

Глобални тенденции в заетостта при младежта през 2022 г.: Европа и Централна Азия

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/briefingnote/wcms_853326.pdf
